

Sygn. akt VI U 153/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2017 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 16 grudnia 2016 r., znak: (...)

w sprawie: M. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość świadczenia

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do przyjęcia przy wyliczeniu wysokości emerytury ubezpieczonego M. K. dodatkowo następujących wynagrodzeń:

- za rok 1969 - 2.784 (dwa tysiące siedemset osiemdziesiąt cztery) zł,
- za rok 1970 - 22.522 (dwadzieścia dwa tysiące pięćset dwadzieścia dwa) zł,
- za rok 1971 - 22.541 (dwadzieścia dwa tysiące pięćset czterdzieści jeden) zł,
- za rok 1972 - 25.718 (dwadzieścia pięć tysięcy siedemset osiemnaście) zł,
- za rok 1973 - 29.674 (dwadzieścia dziewięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt cztery) zł,
- za rok 1974 - 33.872 (trzydzieści trzy tysiące osiemset siedemdziesiąt dwa)zł,
- za rok 1975 - 41.650 (czterdzieści jeden tysięcy sześćset pięćdziesiąt) zł,
- za rok 1976 - 46.510 (czterdzieści sześć tysięcy pięćset dziesięć) zł

z okresu pracy ubezpieczonego od 15 listopada 1969 r. do 31 grudnia 1976 r. w (...) Związku (...) w B. w Oddziale w I..

Na originale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił przeliczenia ubezpieczonemu M. K. podstawy wymiaru emerytury na podstawie art.111 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczony wnosił bowiem do organu rentowego o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia, powołując się na treść swoich angaży i wymienione w nich stawki zaszeregowania, których nie uwzględnił organ rentowy z uwagi na przedłożenie kserokopii dokumentów oraz brak wiedzy co do ilości faktycznie przepracowanych przez ubezpieczonego godzin w spornym okresie zatrudnienia w (...) Związku (...) w B. Oddział w I. od 15.11.1969 r. do 31.12.1976 r.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony wskazał, że organ rentowy zaniżył wysokość jego emerytury nie uwzględniając zarobków ubezpieczonego z lat 1969-1976 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i wskazał, że zarobki - dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne przyjęto zaświadczenia o wynagrodzeniu i zatrudnieniu a za sporny okres przyjęto wynagrodzenie minimalne bowiem nie było podstaw do przyjęcia stawki wynagrodzenia z angaży przedłożonych przez ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...) Związku (...) w B. Oddział w I. w okresie od 15.11.1969 r. do 31.12.1976 r.

Na rozprawie przed Sądem Okręgowym w dniu 13.04.2017 r. ubezpieczony wskazał, że żąda zmiany zaskarżonej decyzji i przyjęcia do ustalenia wysokości emerytury wynagrodzenia według angaży z : dnia 15.11.1969 r. – stawka 9,60 zł na godzinę, dnia 28.01.1972 r. - stawka 11 zł na godzinę, dnia 1.03.1973 r. - stawka 12 zł na godzinę, dnia 28.11.1973 r. - stawka 14,50 zł na godzinę, dnia 1.04.1975 r. - stawka 18 zł na godzinę, dnia 1.08.1976 r. - stawka 19 zł na godzinę plus 10 % dodatku stażowego i oświadczył, że pracował w całym w tym spornym okresie według tych stawek w pełnym wymiarze czasu pracy w poszczególnych miesiącach.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. K. zatrudnił się w (...) Ośrodku (...) w B. w Oddziale w (...).09.1976 r. jako pomocnik mechanika, po ukończeniu szkoły zawodowej, w zawodzie mechanika samochodowego. Był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony od 1.09.1966 r. do 6.02.1978 r. jako mechanik samochodowy. Przez cały okres zatrudnienia ubezpieczony był wynagradzany według stawki godzinowej w wysokości: od dnia 15.11.1969 r. - 9,60 zł na godzinę, od dnia 28.01.1972 r. - 11 zł na godzinę, od dnia 1.03.1973 r. - 12 zł na godzinę, od dnia 28.11.1973 r. - 14,50 zł na godzinę, od dnia 1.04.1975 r. - 18 zł na godzinę, od dnia 1.08.1976 r. - 19 zł na godzinę plus 10 % dodatku stażowego . Oprócz wynagrodzenia obliczonego według stawki godzinowej od 1.08.1976 r. przyznano ubezpieczonemu dodatek za wysługę lat w wysokości 10 % pracy zasadniczej. Ubezpieczony otrzymywał też premię, ale nie domagał się uwzględnienia tej premii w podstawie wymiaru świadczenia. W spornym okresie ubezpieczony pracował codziennie, co najmniej po 8 godzin dziennie, a w soboty 6 godzin, nie korzystał z urlopów bezpłatnych. Razem z ubezpieczonym w tym zakładzie pracowali jako mechanicy samochodowi J. S. i W. B. również wynagradzani według stawki godzinowej. Świadczenie pracowali w tym samym warsztacie co ubezpieczony i codziennie widywali go w pracy.

Dowód: dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonego-w szczególności angaże płacowe i świadectwo pracy, zeznania świadków J. S. i W. B. oraz ubezpieczonego-zapis A/V protokołu rozprawy k.28

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie zgromadzonych dokumentów, których prawdziwości i wiarygodności strony nie kwestionowały w toku procesu, w tym zwłaszcza na podstawie angaży ubezpieczonego, świadectwa pracy z dnia 7.02.1978 r., zeznań świadków J. S. i W. B. oraz zeznań ubezpieczonego.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków, którzy w spornym okresie pracowali wraz z ubezpieczonym co do faktu jego pracy w spornych okresach w rozmiarze wynikającym z obowiązującego w tym okresie stanu prawnego dotyczącego czasu pracy ubezpieczonego oraz co do faktu otrzymywania przez ubezpieczonego stawki wynagrodzenia godzinowego w (...) Związku (...) w B. Oddział w I. w okresie od 15.11.1969 r. do 31.12.1976 r.

Świadkowie otrzymywali wynagrodzenie również w stawce godzinowej, , potwierdzili też fakt codziennej pracy ubezpieczonego w spornym okresie.

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań merytorycznych należy zauważyć, iż ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; zwana dalej „ustawą”) wprowadziła nieznanne dotąd w przepisach ubezpieczeniowych pojęcie kapitału początkowego i nowy sposób obliczania świadczeń emerytalnych. Stosownie do art. 15 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176 (ust. 1). Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (ust. 2a). Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6).

W wyroku z dnia 22 listopada 2010 r. (III AUa 1807/09, nie publ.) Sąd Apelacyjny w Gdańsku stwierdził „Sąd Apelacyjny uznaje za dopuszczalne ustalenie wysokości zarobków stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne na podstawie nominalnego czasu pracy obowiązującego ubezpieczoną w roku 1989 i stawki godzinowej. Z odpisu legitymacji ubezpieczeniowej oraz świadectwa pracy nie wynika bowiem, że w tym roku korzystała z urlopów bezpłatnych, czy też zwolnień lekarskich. Pozwany, zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności, nie wykazał by było inaczej.” Podzielając ten pogląd w całości należy stwierdzić, iż także w niniejszej sprawie, pozwany organ nie udowodnił, aby w okresie od 15.11.1969 r. do 31.12.1976 r. w (...) Związku (...) w B. Zakładzie w I. ubezpieczony pozostawał na urlopie bezpłatnym lub zwolnieniu lekarskim, a zeznania świadka J. S. i W. B., jak i samego ubezpieczonego, wskazują na okoliczności odmienne.

Na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zgodnie z art.472 i 473 k.p.c. w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty są dla pracowników – zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych dochodów. Wprawdzie w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do wskazanych w treści rozporządzenia środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów, jednak mimo wszystko ustalenia podejmowane przez sąd muszą zostać oparte na konkretnych dowodach, a obowiązek wykazania wynagrodzenia z lat zatrudnienia wskazywanych przez ubezpieczonego jako podstawa dla przeliczenia emerytury lub renty spoczywa właśnie na ubezpieczonym (por. wyrok SN z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNCP 1998/11/342). Wobec braku takiego ograniczenia w postępowaniu sądowym istnieje m.in. możliwość przesłuchania świadków dla ustalenia wysokości tych zarobków, tym bardziej, jeśli zeznania te znajdą choćby częściowe oparcie w zachowanej dokumentacji. W rozpoznawanej sprawie bezsporna była wysokość zasadniczego wynagrodzenia ubezpieczonego otrzymywanego według stawek godzinowych od 15.11.1969 r. do 31.12.1976 r. w (...) Związku (...) w B. Zakładzie w I., bo znalazło to potwierdzenie w angażach z dnia 15.11.1969 r., dnia 28.01.1972 r., dnia 1.03.1973 r., dnia 28.11.1973 r., dnia 1.04.1975 r., dnia 1.08.1976 r., sporna była wyłącznie kwota łącznego wynagrodzenia w poszczególnych miesiącach.

Zgodnie z treścią przepisu art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia;
 - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176;
 - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z tym przepisem istnieje możliwość dokonania przeliczenia emerytury, jeżeli zostanie wykazany wyższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru od obliczonego poprzednio. Przepis ten oferuje wprawdzie możliwość przeliczenia emerytury, ale jednocześnie możliwość taka jest obwarowana warunkiem w postaci wykazania wynagrodzenia, które ma być wzięte pod uwagę jako podstawa wymiaru świadczenia dla takiego przeliczenia. Przepis ten nie stwarza, więc w zakresie przeliczenia emerytury żadnego automatyzmu. W tym kontekście należy stwierdzić, że ubezpieczony wykazał wyższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru od obliczonego poprzednio, przy uwzględnieniu udowodnionego wynagrodzenia otrzymanego w spornym okresie.

W odpowiedzi na zobowiązanie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy organ rentowy dokonał przeliczenia wynagrodzenia ubezpieczonego, z uwzględnieniem stawek godzinowych otrzymywanych w czasie zatrudnienia w (...) Związku (...) w I. od 15.11.1969 r. do 31.12.1976r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego uległ w wyniku tego wyliczenia podwyższeniu do 75,95 %. (wyliczenie k.30).

Do wyliczenia wynagrodzenia za sporny okres organ rentowy przyjął wynagrodzenie według stawek godzinowych wynikających z angaży, przyjmując za każdy dzień roboczy od poniedziałku do piątku 8 godzin, natomiast za sobotę 6 godzin.

Wysokość wynagrodzeń ubezpieczonego ustalona hipotetycznie wyniosła w spornym okresie zatrudnienia w (...) Związku (...) w B. w Oddziale w I.:

- za rok 1969 - 2.784 zł,
- za rok 1970 - 22.522 zł,
- za rok 1971 - 22.541 zł,
- za rok 1972 - 25.718 zł,
- za rok 1973 - 29.674 zł,
- za rok 1974 - 33.872 zł,
- za rok 1975 - 41. zł,
- za rok 1976 - 46. zł

Ubezpieczony nie kwestionował powyższego wyliczenia organu rentowego.

Sąd Okręgowy zmienił więc zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zobowiązując organ rentowy do przyjęcia przy ustaleniu wysokości kapitału początkowego i wyliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego dodatkowo wynagrodzeń wynikających z wyliczeń dokonanych przez organ rentowy za okres pracy od 15.11.1969 r. do 31.12.1976 r. w (...) Związku (...) w B. Oddziale w I.,

SSO Ewa Milczarek